

مجموعه سنون

۲۱

جمعیت علمیه عثمانیه

برنجی پسته

نومرو ۱۱

ذالقعده

استانبول

جمعیت علمیه عثمانیه مطبعه سنده طبع اول نمشد

۱۲۷۹

(تاریخ تلغراف)

تلغراف لفظ یونانی اولوب اوزاق معناسنه اولان (تله) و یازمق معناسنه کلان (غرافو) لفظ لرندن مرکبدر که اوزاق یازن و یا خود دور نویس دیمک اوله رق بیراق و آتش و امثالی بعضی اشارت لر ایله مطلقا اوزاقدن مخابره اولمقی صنعتیدر . فن مذکور عندالمتقدمین معروف اولوب سریانیلر و مصرلولر و چینلولر و دیگر بعضی ملل قدیمه یونی خیلی اصلاح و اکمال ایلشیرایدی .

میلاددن بشیوز سنه مقدم ایرانلولر یونانلولر ایله وقوعبولان محارباتلری اثناسنده اشبو اشارت اصولنی کمال انتظام ایله اجرا ایدوب اتنه دن آذربایجانیه ایکی کون ظرفنده خبر ایصال ایدرلر ایدی . و اشبو اصول قدیمه الی یومنا هذا چینده جاری اولوب وسط مملکته واقع مرکز حکومت بر قاج ساعت ظرفنده هر بر رأس حدودیله مخابره ایده ییلور .

اشعر شعرای یونان اولان مشهور اومیروس ایلپاد نام منظومه بلیغه سنده ذکر ایلدیکی وجهله یونانلولر تروا شهرینی محاصره

ایتدکری ائساده شهره هجوم ایتک ویاخود شهرلورک خروچنده
مدافعه ایتک اوزره کیچدلی یئزلرنده ائشیدن اشارتلا استعمال
ایدلر ایدی و دیگر بعض مؤرخینک قولنه کوره شهر مذکور فتح
اولند قده اورادن برقاچ کونلک مسافده واقعه آغرو شهرینه بعض
علامات ناریه ایله در عقب کیفیت تبشیر قلمشدر .

پولب نام مؤرخک تحقیق و بیانه نظراً مقدونیا قرالی یونان
قلپ زماننده دخی اشبو اشارت فتنده زیاده کسب مهارت اولنوب
مسافات بعیده ایله هر دورلو مخابره اجرا قنور ایدی .

روما جزالری بیننده ابتدا ژول سزار عواقع مختلفه متفرق
یونان اور دو سته بعض تنبیهات اجراسی ضمنده اشارت
استعمال ایتش و روایت اولند یغنه کوره رومالور اشبو
اصولی فرانسزلرک اصلی اولان غول طائفه سندن تعلم
ایلمشدر .

فی الواقع طائفه مذکوره اغزدن اغزه نقل اولنور بعض اصوات
مخصوصه واسطه سیله مخابره ایدوب اشبو اصواتک معناسی
دخی یالکز رؤسای قوم عننده معلوم اولد یغدن ایشیدنلر و بلکه
تلفظ ایدنلر صورت حالدن خبردار اوله مرز ایدی . مذکور
غول طائفه سنک اشارت صنعتنده زیاده مهارتلی اولوب
سکسان ساعتدن متجاوز مسافه یه اون بش ساعت ظرفنده خبر
ایصال ایدلر ایدی .

رومالور اولوقدنبرو فتح ایتدکری ممالکده انشا ایلدکری
منتظم یوللر اوزرنده قلعهلر بنا و یونلرک بالاسنده بر طرفدن
کور دکری اشاراتی دیگر طرفه نقل ایلکده مأمور دید بانلر

اقامه ایدرل ایدی . اشبو تلغراف اصولی قرون متوسطه ده
 دخی استعمال اولنوب حتی اهل صلیب رؤسا سندن سن لوئی
 قیصریه وصور شهرلرینی ضبطایتدکده فلسطینک دیگر بر موقعده
 یونان جسیم بر اهل صلیب اردوسنی اشارت واسطه سیله
 نزدینه دعوت ایلشدر . اشبو اشارت لر قرمزى اطلسدن
 مصنوع بر خا چدن عبارت اولوب چوققلرک استعمال ایتدکلری
 اوچورمه کی هوا یه رفع اولنور وهر بر نغمه سی بر معنایه دلالت
 ایدر بر بوری ایله افاده مرام قلنور ایدی وینه اوتار یشارده عربلر
 دخی یراق و آتش و فشارل واسطه سیله مسافات بعیده ایله مخابره
 ایدرل ایدی .

اشبو آتش تلغرافی الیوم قره طاغده دخی مستعمل اولوب
 برحمله علی العجله عسکر سوق وارسالی لازم کلدکده کیچهلین
 یوکسک طاغلرک ته سنده اتشلی یاقیلوب کیفیت جملیه اعلان
 وروایت اولندیغنه کوره نره یه ونوقت ونه صورته تبجیع اولنه جغی
 ییله بو طریق ایله افهام و بیان قلنور . قره طاغلورک بووجهله
 ازوقت ظرفنده تبجیع ایتلری اکثریا ایشلرینه یرایوب حتی محاربه
 اخیره اولاننده اشقودره سنجاغی طرفندن حسن خود رفاقتیله
 جبله سوق اولنان بشیوز قدر عساکر موظفده طاغلورک غلبه سی
 مذکور آتش تلغرافی سایه سنده اولدیغی امر محققدر . چونکه
 عساکر موظفده مذکوره یه فرداسی کون ملحق اوله جق امدادک
 ورودینه میدان بر اقیه رقی همان بر کیچه ظرفنده مقدار وافی عسکر
 جمعیله اوزرلینه هجوم ایلشدر .

هیلادک بیک الی یوزیتش الی سنه سنده فرانسه انجمن دانشی اعضا سندن موسیو آمونون تلغرافده دورین استعمالی یعنی دورین ایله کور یله بیلجک مسافدرده قله زبنا اولوب اوزلرنده عادتاً حروف هجایه دلالت ایدر اشارت لک شیده اولمیشی تصور ایدوب بوبایدہ مخصوص رساله لر تألیف ونشر ایش ایسده اول ائتاده بومقوله اختراعات نافعه دیه فرانسه ده پک اعتبار اولمیشی جہتله اشبو اصول اجرا قلماش ایدی .

اندن تقریباً یوز سنه صکره هانوره لی برغ شتراسر نام هنوزینده سالف الذکر آمونونک تصور کرده سی اولان اساس اوزرینده مینی بر تلغراف اصول جدیدی تصور و اعلان ایدوب اولوقت المانیاده بونک لهسنده و علیهنده پک چوق مباحثات جریان ایتدکن صکره نہایت ممتنع الاجرا اولمسنه حکم اولمش ایسده انکلتره دولتی خلقک اعتراضاتنه احالہ سمع اعتبار ایتدک اصول مذکور ای اتخاذ و اجرا و موجد موسی الیہ موجب شوق و غیرت اولق اوزره بش بیک لیرا اعطا ایلدی .

بیک یدی یوز اوچ تاریخنده اصول مذکور فرانسه ده دخی اتخاذ و لازم کلان مواقع مهمده تلغراف خطیری انشا قلدی اشبو اشارت ایله بر خبر اون ساعتک مسافدیه اون دقیقه ظرفنده نقل اولنه ییلورایدی . خفی اولیه جغی و جہله اشبو طریق ایله یالکن کوندزلی هوا اچق اولدیغی حالده مخبره ممکن اولوب سائر وقتلرده ایشه یرامدیغندن ۱۸۴۳ سنه سنده یلا دخی استعمال اولتیق اوزره فرانسه ده بعض اصول تصور اولمش ایسده اولبایدہ اختیار اولدجق تکلفاته مقابل فائده سی ملحوظ

اولدیغندن اجرا سندن صرف نظر قلمشدر . اوروپاده
انشا اولنان بو مقوله تلغرافلر دولت امورینه مخصوص اولوب
افراد اهالی استعمانه مأذون دکلرایدی .

مصر والیسی اسبق محمد علی پاشا دخی اسکندریه ایله قاهره
بیننده اصول مذکور اوزره بر تلغراف خطی انشا ایدوب موقعین
مذکورین میانده یازم ساعت ظرفنده مخبره اولنور ایدی . خط
مذکور بر ساعت بعدنده قرق قله دن عبارت اولوب ۱۳۳۹ سنه
هجریه سنده ابرو اسمنده هزارفن برارمنی معرفتیه انشا اولمشدر .
اشبو تلغراف هوایی هر نقدر اصلاح اولمش ایسده بر منوال
محرر کیجه لری و پوسلی هوالده ایسلمدیکدن و تیمور یول احداثندن
صکره اکثریا حوادث تیمور یول ایله ده اول محلنه واصل اولدیغندن
تلغراف مذکورک اهمیت و اعتباری قالمامشیدی . بنأ علیه
تقل اخبار ایچون دهها بر صورت سریعه بحری اولنه رق قوه
الفتریقیه اصولی کشف اولمشدر .

اشبو تلغراف الفتریق مخترعات جدیده دن ایسه ده موقع
بحث و تذکره قونیه لی تقریباً یوز سنه واردر . الک اول جنوه لی
لساز نام بر هنوز میلادک ۱۷۷۴ سنه سنده هر بری بر حرف
هجایه دلالت ایتمک اوزره لاتین الف باسی عدد نیجه یکرمی درت تل
تمدید و بونلری بر الفتریق ما کینه سی ایله تحریک ایدرک افاده
مرام اولنمسی طریقنی تصور ایشیدی . بعده رایزرا اسمنده بر
المانیالودخی مومی الیه لسازک اثرینه اقتفا ایله ۱۷۹۴ ده قوه
مقاطبسیه بی تلغرافده استعمال ایلمکه چالشمش واسپانیاده
سالوا نام بر ذات دخی بونک تصوراتنه بعض شی علاوه ایشدر .

۱۸۱۱ ده سوهرینک اول انشاده یکی اختراع اولنمش اولان
 وولنا ستونی تعبیر اولنور برنوع القتریقی آلتک بوخصوصده
 استعمالی تصور ایدوب بوندن برازوقت صکره اورستد
 اسمنده بریسی دخی سیالیه القتریقیه نک مقنا طیسلی برمبلی محل
 اصلبسندن تحریک ایلدیکنی کشف ایلدی . شو اساسک ظاهره
 اخراجنی متعاقب آمپر نام ذات بوتک تلغرافده استعمالی تصور
 ایدوب فقط ۱۸۳۲ سنه سنده شیلینک نام ذات مقدمجه
 شوایغر معرفتیله کشف اولنمش اولان غالوا نومتر اصولی
 واسطه سیله سالف الذکر آمپرک تصورینی فعله کتوردی .
 تلغراف القتریقی الک اول باویه را وبلجیقاده انشا واستعمال اولنوب
 بعده انکلتیره یه انتقال ایتمش وفرانسه ده برنجی خط ۱۸۴۵ سنه سنده
 پارس ایله ویرسایل ییشنده تمدید قلمشدر .

اشنه اولوقدن نبرو تلغراف القتریقی ازوقت ظرفنده زیاده
 ترقی وتوسع ایدوب بونکله مخابره نک سرعتی فوق مایتصور
 برامر عجیبدر . ضیابرثانیه ظرفنده یتمش بیسک ساعتک مسافه
 قطع ایلدیکنی حالده قوه القتریقیه دهابوندن زیاده سرعتله
 حرکت ایدوب بوصورنده اشارات القتریقیه همان آن واحده
 محله واصل اولوردیمکدر .

مثلا درسعادتن کشیده اولنان بر اشارت صدوری
 انده پارس ولوندره وبغداده واصل اولور . بو مثالو برخط
 القتریقینک ایکی اوچنده بولنان ایکی شخص حروف هجایه
 دلالت ایدرا اشارات ایله مصاحبت ایتمک ایچون نقدر وقت لازم
 کلور ایسه اومت ظرفنده یکدیگرینه افاده مرام ایدرز .

و بر دقیقه ظرفنده یوزیکرمی اشارت نقل اولندیلور -
انکله رده صنعت و تجارت به سرعت مخا بره نک کمال اهمیت
جهتیه تلغراف القتریقینک ایجادندن برقاج سنه مرور ایدر ایتز
یوز الی شهر بندده و اوج بیک ساعت امتدادنده خطوط
تلغرافیه تمدید قلمشدر .

ممالک مجتمعه امر یقاده دخی بونک تکثیرینه زیاده اهتمام اولندرق
بش الی بیک ساعتک مسافنده خطوط تلغرافیه انشا قلمشدر .
الوم فرانسه و المانیاده و الحاصل اوروپا نک هر ظرفنده فوق
الغایه تکرایتمشدر .

اشته تلغراف القتریقینک صورت اختراع و انیساری وجه
مشروح اوزره اولوب سائر مخترعات جسمیه مثللو از وقت
ظرفنده فوق الغایه کسب ترقی و انششار ایشدر . حکومتلر تلغراف
واسطه سیله زیر اداره سنده بولنان ممالک وقوعانندن در حال
خیردار اوله رق مهمام مصالح مملکتی طوغریدن طوغری به تسویه
ایتدکری مثللو عموم ناس و با خصوص اهل تجارت و صنعت
بوندن فوائد لایحسی استحصال ایدرز .

یقین وقته قدر اوروپاده تلغراف ایله مخا بره ایملک حکومته مخصوص
اولوب افراد اهالی به تعمیمی امن و اسایش مملکت جهتیه
محاذیر عظیمیه مستلزم اولور ظن اولور ایدی . فقط تیمور یولارک
احداثنده بونلرک حسن اداره سی مطلقا مخا برات تلغرافیه به متوقف
اولدیغی اکلا شیشدر . شویله که کرک تیمور یولجه برکونه
سقطلق ظهور نده و کرک عرب قظارلرینک یولده برقضایه
تصا دنده در حال کیفیتک باتلغراف اقتضا ایدن محالره اشعاری

ممکن اولدیغندن بو کیفیت یولجا لره موجب امنیت اوله جنی مثللو
 تیمور یول قومانداری مخابرات واقعدرینی تلغراف واسطه سیله
 اجراده سهولت و اغونیت کوردکلرندن بونارک وقوعبولان
 استدعایینه فینی تلغراف ایله مخابره ایتملرینه طرفی حکومتدن
 مساعدده کوسرلمشیدی . بونک اوزرینه خلقک تلغراف ایله
 مخابره ایلمسی ظن اولندیغی درجه مخاطره لو برشی اولدیغی
 اکلاشلش اولغله بعض قیود و شروط رعایت اولنقی شرطیله
 اولبایده عمومه دخی رخصت ویرلمشدر .

شروط مذکوره نک باشلوجه سی دخی ارسالی مطلوب اولان
 مکتوبک حاوی اولدیغی امضا حقیقه مرسلک اولدیغی تحقیق
 قلمقی و کوندریلان مکاتیبک مالی صریح اوله رق مطلقا تلغراف
 مامورلی واسطه سیله نقل و محل نظام و اداب کورینان تحریرات
 رد اولنقی قضیه لرندن عبارتدر .

برضوال محرر تلغراف القریقینک سرعتی فوق مایتصور امور
 غریبه دن اولوب بونک درجه سی اکلاشلق اوزره زیرده بعض
 مثال ایراد قلمشدر ۱۸۴۶ سنه سنده ممالک مجتمعه امریکا
 رئیس جمهورینک مکسیقا محاربه سند دایر تلفظ ایلدیکی برنطق
 بیوک قطعده برغزته نک اینجه حروف ایله ایکی ستونی طولدیره حق
 قدر مطول اولدیغی حالده اوج ساعت ظرفنده تلغراف ایله نقل
 واستنساخ اولمشدر . کذلک ممالک مذکوره رؤساستندن
 برینک المی بیک کله دن عبارت یعنی تقریبا اورتیه قطعده یوز
 صحیفه لو برکتاب جسامنده اولان بر قطعده خبرراتی برخط اوزرنده
 واقع اونیدی شهره برکون ظرفنده نقل و ابصال قلمش و ۱۸۴۹

سندہ سندہ ملت مجلسنک کسادى مناسبتيہ بلچقا قرانك
 درت بيك التى يوزكده دن مركب اوله رفق تنوه ايلديكى بر مقالة
 رسميه قرق يدى دقيقهده انورس شهرينه نقل اولمشدر
 تلغرافك فوائد ومحسناتى دخى همان سرعتى نسبتنده اولوب
 اليوم دنياده بولسان خطوط تلغرافيه نك الك ارزونى بولسان
 امر يقا خطلى واسطه سيله بعض كره فورطنه ظهورى دخى
 استخبار واکا كوره تدابير لازمه يه تشبث اولنور . قضاي تاكهيانى
 سرعتده ضرب مثل و مبالغات شعريه ده دخى بومقامده مستعمل
 اولديغى حالده حكم خفيه الهيدن اولان اشبو سياله التريقيه نك
 اكا دخى مسابقتى فى الحقيقه اغرب حالات و بولنك تلغرافده
 استعمالى اعظم مخترعاندر .

هله تيمور يوللرينده مشهود اولان فوائدى تعداد و بيان كلمن .
 از جمله عريه قطارلى اوقات معينه سنده ورود ايتمكلى حالده
 سبب تا خزللى در عقب تلغراف ايله معلوم اولديغى مثلور بر قضايه
 اوغراقلى و ياخود بر مضايقهده بولندقلرى صورتده دخى در حال
 معاونت لازمه اجرا قلنور و تعجيل و تسريعى مراد اولنديغى
 حالده تلغراف ايله خبر و يريلهرك استقباليه بر لوقوموتيف دهسا
 ارسال و ياخود تهيه اولنور و الحاصل تيمور يول يولچيلرينك
 بالوجه امن و اسايشلرينه كلى مدارى وارد در .

بجبار كندولرينه متعلق سفائنك حركت و مواصلاتى و ممالك
 سائرده هر درلو امتعه و ارزاقك فياتنى و كافه دول اسهامنك
 ترقى و تدنيسنى در حال استخبار ايده بياورلر و امر بقا و اوروپانك
 بيوك شهرلرنده مخبرات تلغرافيه محال بعیده ايله بخابريه مخصوص

اولیوب بر محله ده یانقین ظهور ایتد کده در عقب اقتضا ایدن محله اخباری و امور ضبطیه جه قراغول خانه لره تنبیهات عاجله اجرایی ضمنده تلغراف استعمال اولندقدن بشقه افراد اهالی درون شهرده اوزاقجه بر محله بولندقلری حالده خانه و یا خود مغازه لینه تلغراف واسطه سیله خبر کونددرلر و الحاصل بعض اسکی مشالرده ایشلدیکی وجهله اشبو تلغراف بر مهر مطلم قیلندن برشی اولوب انسان محل بعیده ده بولان اقربا و اخبار سیله عادتاً مجلس کی مضاجبت و الفت ایده یلور و کرک امر یقباده و کرک انکله ده شطرنج مراقلوزی الی التمش ساعتک مسافه ده بولندقلری حالده تلغراف واسطه سیله شطرنج اوینادقلرینک وقوعی دخی پک چوق کورلشدر .

سیالہ القتر یقید بر ثانیہ ظرفنده کره ارضی اوچ کره دن زیاده دورایلدیکندن کره ارضی اون ییک کره احاطه ایده جک امتدادده بر تلغراف القتر یقی خطی فرض اولنسه براوجندن دیگر اوجنه خبر کوندریلوب بونک جوابی اندقدن صکره تکرار بعض ملاحظه بیان اولنوب بوکا دخی جواب قطعی النسی برکون ظرفنده ممکن اولور .

قتل و سرقت و امثالی حرکات غیر مرضیه ارتکاب ایدن اصحاب جرایمک بریسی تیمور یول عربیه سنه را بکا بر طرفه فرار ایلدیکی تقدیرده در عقب متهمک اشکالیله برابر صورت حال تلغراف واسطه سیله هر طرفه اخبار اولنهرق مجرم عربیه دن چیققدده اخذ و گرفت اولنور

بعض اغرخستنداق حالده دخی تلغراف واسطه سیله مالک بعیده ده

بولان مشهور طبیلره مراجعت اولوب بوحالده خسته و طیب
بولندقلری محارر تلغرافخانه زینه کیدرک مخبره و طیبیک بوصورته
ویره جکی رجه موجنجه عمل اولور .

تیمور بول قطاری کیدرکن بعض کمره واقع اولدیجی
وجهله ماکینه جیسی بر قضایه اوغرایه رق قطار کندو باشنه کندیکی
حالده نهایت بریره کمال شدته چا توب کرک دروننده بولنا نلری
و کرک مقابلنه کله جک ابنه بی تلف و مضحل ایده جکندن اولخالده
تلغراف ایله خبر ویریلهرک واقع اوله جق خسار اتک منع وقوعی
ضمنده تدابیر مقتضیه ته تشبث اولور .

تحت البحر تمديد اولنان خطوط تلغرافیه نك قاره خطارنده فرقی
بالکرن تلاك قعر دریاده بولمسنندن عبارت اولوب برده دکن تلاری
تأثیر رطوبتدن وقایه غوته پر قا تعبیر اولور برنوع صمغ ایله
قابلودر . الك اول بوقییلدن انشا اولنان تلغراف خطی ۱۸۵۰
سنه سنده فرانسه ایله انکلتزه بیننده واقع قاله بوغازینک بر طرفندن
دیگر طرفه اولوب ۱۸۵۱ سنه سنده دخی انکلتزه ایله ایرلانده
ولوندره ایله اوسنند وقوپنهاغ بینلرنده تمديد قلمشدر .

میلادک ۱۸۵۸ سنه سنده انکلتزه ایله امریکا بیننده تحت البحر
بر تلغراف خطی تمديدینه مباشرت اولوب بعد مسافه جهته
تل تحمل ایده میدرک ایکی دفعه قریش ایسه ده او چنجبسنده
موفق اولندرق سنه مذکوره اغستوسنک اون اوچنده ختام
بولش ورسما کشادی کونی اولان اون اتیسسنده اوتوز برکله دن
مرکب اولق اوزره امریقادن انکلتزه یازیلان بر تلغرافنامه اوتوز
بش دقیقه ظرفنده انکلتزه یه وقرالیمجه حضر تلری طرفندن رئیس

جمهوره خطاباً طقسان طقوز کلمدن عبارت تحریر اولسان
جوابنامه دخی التمش بش دقیقه امر یقایه نقل اولمشدر . اشبو
خطک براوجی ایرلانده و واقع واثیاودیکری نیوفاوندلاند اسکندرنده
اولوب اون بش کون قدر ایشلد کدن صکره بوزلمش و بونک کلی
مصارف و تکلفاته متوقف اولدیغی جهتله شمیدی به قدر تکرار
افشاسنه تشبث قلمامشدر .

(منیف)

(مدخل علم ژئولوژی)

ایکنجی فصل

اجسام عنصریه معدنیه بیاننده در

خلفک احتیاجی وزر و زیوره اولان حرص و طمعی اجسام
معدنیه نک کشف و تحریسنه سبب مستقل اولمش وازمنه قدیمده
بیله نوع انسان ایشنه یرایه جق مواد معدنیه یی ییلوب کندینه
مقتضی اولان آلات و ادواتک تدارک و اعمالی ایچون مواد مذکوره یی
زیر زمینده تحری ایشدر . چونکه لوازم مدیندن اولان
حرف و صنایع اجسام معدنیه دن معمول آلات و ادواته محتاج
اولوب بونلرک اصلاح و درجه کماله ایصالی مدار عمران و آبادانی
اوله جغی ازاده قید و ییانددر .